

temi so časi! Nazadnjaštvo prihaja v vlado! Edina pot je, da glasnejše poslanci proti nagodbi z Ogrsko. Čimpreje pade ta vlada, tembolje za ljudstvo!

Pomiloščenje vojaških begunov. Kakor smo že poročali, je cesar ob priliki 60 letnega jubileja pomiloštil vse one, ki so se odtegnili vojaškimi naborom ali pa so z a m u d i l i vojaške dolžnosti. Dotični odlok se glasi: 1. Vsem onim vojakom armade in vojne mornarice, ki se nahajajo v zaporu, ker se niso odzvali poklicu v vojaško službo ali ki so pobegnili (dezertirali) odpusti se dne 2. decembra vsaka nadaljna kazen. — 2. Vsem onim, ki so še v preiskavi zaradi take krivde, ki so jo zakrivali pred 2. decembrom, dalje oni, ki se kazensko šele zasledujejo, opusti se nadaljnjo postopanje in vsako kazen; tisti, ki še niso v preiskavi, pa se morajo v dobi od 2. decembra 1907 do 1. decembra 1909 osebno javiti prostovoljno politični ali vojaški oblasti na Avstrijskem. — 3. Dezertertjem, ki morajo za kazen naprej služiti, se to odpusti. — 4. Opustitev pa ne velja za one, ki so zakrivali hudodelstvo po § 6 z dne 28. junija 1890 in prestopki po § 4 zakona za Bozno ter Hercegovino. — 5. Vsi dezerterti pa izgubijo svoje šarže, ki so jih preje imeli. — 6. Vsem pomiloščenim vstee se doba med tem časom, ko so se v evidenci vodili kot beguni, v službeno dobo. Zamujeno vojaško akt, vno in 8 tedensko službo pa morajo nadomestiti v teku splošne službene dobe. Zamujenih orožnih vaj ni treba nadomestiti. — To so glavne poteze velikodušnega cesarjevega pomiloščenja. Glavno je, da se dezerterti v teku 2 let pri oblasti oglasijo!

Dopisi.

Iz Lemberga. Slavno uredništvo! Vaš cenjeni list je že večkrat omenil, da bi bilo za nas spodnjo štajerske kmete zelo potrebno, da se organiziramo in ustanovimo kmetijske podružnice. Tudi pri nas smo pričeli delati nato, da ustanovimo kmetijsko podružnico. V ta namen smo imeli zadnjo nedeljo oktobra kmetijsko zborovanje, na katerem se je našim kmetom razložilo namene in koristi kmetijske podružnice. Dogovorili smo se, da hočemo za več občin Šmarskega okraja ustanoviti podružnico v Lembergu in sklenili v kratkem večje zborovanje sklicati. Klerikalna stranka seveda z našim početjem ni zadovoljna, ako ravno je agrarni govornik na našem zborovanju naravnost povdarjal, da kmetijska družba ne pozna nobene politike in da so v kmetijski podružnici vsi kmetje enaki, so-hi politično ene ali druge barve. Z edino klerikalcem lastnim „naydušenjem“ so začeli strankarji zoper naše početje šunatati, češ da je kmetijska družba za Štajersko z sedežem v Gradcu „nemčurska“ in „brezverska“. Še bolj nas je iznenadilo, ko je eno zadnjih nedelj priomak k nam „oberjesuit“ Gomilšek, župnik na Medvedovem selu. Domači župnik in kaplan sta mu preskrbela precej ovac, katerim je po svoji navadi zopet zadnje kronice za njegova razna društva odvzel. Bil je takrat res jako pravicoljuben; povedal nam je, da je namen „kmečke zveze“ le

pobirati pridno kronice, da bodo črnuhi pri prihodnjih volitvah imeli več denarjev za agitacijo in nam bodo temložje vsilili nam neljubega poslanca Korošca ali morda Gomilška. Naenkrat pa je začel prav sladko in mastno opisosovati koristi štajerske kmetijske družbe in nagovarjal navzoče, naj takoj plačajo vsak po 3 krona, češ da si ustanovijo podružnico na Sladki gori. Videti mu je bilo na prvi pogled, da je v tem še novinec, kajti primoran je bil vedno na papir gledati, na katerem je imel napisano to, kar je po ovinkih iz Lemberškega zborovanja ali pa mogoče iz „Štajerca“ zvedel. Priznal je tudi sam, da danes zato ni dovolj pripravljen in da hoče prihodnjič o teh zadevah še bolj podoben biti. Oglasil se je nato neki klerikalni kmet in rekel, da se je vse to že mnogo boljše v Lembergu govorilo, kjer je bil tudi on (kmet) navzoč in da se mu je stvar tam dopadla, ne more pa videti, zakaj hočejo gospodje danes na Sladki gori podružnico ustanoviti. Nato mu seveda Gomilšek kakor tudi domači župnik po svoje raztolmačita, da hočejo Lemberžani „nemčursko“ in „protiversko“ podružnico ustanoviti, medtem ko bodejo na Sladki gori „narodno-slovensko pravo rimsko-katoliško“ (mogoče z popolnimi odpustki obdarovano) kmetijsko podružnico snovali. Povejte nam, Vi nemirni duh Gomilšek, kako se to strinja?! Kmetijska podružnica štajerske kmet. družbe bi bila v Lembergu pod vodstvom kmetov „nemčurska“ in „protiverska“, v četrte ure oddaljeni Sladki gori seveda pod vodstvom žegnanih gospodov pa „narodno-slovenska rimsko-katoliška“ itd. Mi vam pa odkrito srčno povemo, da Vi z Vašim počenjajem hočete le stanovsko organizacijo kmeta onemogočiti. Milostljivega knezoškofa pa vprašamo, ali je dal Gomilška k sv. Petru za župnika ali okrajem Šmarje, Rogatec in Kozje za putovalnega učitelja nepotrebnih „Marijinih družb“ in „izobraževalnih društev“? Iz zanesljivih virov nam je znano, da g. Gomilšek večnoma po nedeljah po drugih farah leta. Milostljivi škof naj veli svojemu slugu, da naj pregleda zadnjih 10 števk „Slov. Gospodarja“ in naj mu o Gomilškem delu poroča in prepričan bode, da pisemo reanico. Končno naj še omenimo, da se mi Lemberžani tudi od domačega župnika ne bodedo pustili psovati, tudi ne ako bi bil slučajno — pijan, kar je seveda njegova navada. Glede ustanovljenja podružnice pa hočemo mirno čakati, kaj poreče osrednji odbor v Gradcu in upam, da je delal Gomilšek tokrat „rajtengo brez birta“.

Šmarje pri Jelšah. V nedeljo 17. t. m. vršilo se je v gostilni g. Mihaela Drobne kmečko zborovanje. Lepo število povabljenih kmetov in pa tudi več odličnih oseb se je vdeležilo tega zborovanja, kateri so pazljivo poslušali zanimivi govor kmetovalca g. Andreja Drcfenik iz Kačjega dola. Njegov govor razvil se je obširno na to, kako bi se dalo zboljšati travnike skoz polago drinaže in gnojenjem z različnimi gnojili in tako povzdigneti kmečko dobrostanje; a glavni namen njegovega govora je pa bil ta, da bi se tudi v Šmarji ustanovila podružnica štajerske kmečke družbe. Želimo in upamo, da se bo to tudi v kratkem uresničilo!

Boj v zgorno-radgonskem okraju.

Znano je, da porabijo klerikalci v politični borbi vsa sredstva. Z divjo strastjo, kakor jo je videti edino pri pridigarjih strupenega sovraštva, razširjajo svoje nazore in blatijo svoje nasprotnike. Kako popolnoma izgine sleherni sled krčkanstva in poštenosti v klerikalni stranki, dokazuje gausni, brezvestni boj proti naprednjaku g. Francu Wratschko v Zg. Radgoni. Preglejmo celo zadevo! Klerikalci so imeli zgorno-radgonski okraj 7 let v svoji roki. Okroglo 2 let je bil načelnik učitelj Kocmut iz sv. Jurja, njegov namestnik pa grof Avernas (1 leto) ter dr. Gorički (4 leta). Prvaškega načelnika Kocmuta je deželni odbor zaradi z anem arjenja odstavil; drugi ni bil več izvoljen in tretji je odložil svoj mandat iz posebnih vzrokov. Pri nadomestnih volitvah septembra l. 1890 je bil g. F. Wratschko s 14 glasovi za načelnika izvoljen. Po pre-

teku dveh let so bile zopet volitve razpisane. „Gospodar“ je že preje z gonjo proti g. Wratschko pričel; vsaka laž, vsako obrekovanje je bilo temu laži-katoliškemu listu dobro, da onemogoči Wratschkovo izvolitev. Ali pomagalo mu ni, kajti ljudstvo je vpoštevalo gospodarako delo g. Wratschka in je bilo z njim izredno zadovoljno. In v kljub hujskanju politikonjih farjev ter njih ljubljena Ploja je bil g. Wratschko ednoglasno za načelnika izvoljen. Ker pa „Gospodar“ še ni ponehal z obrekovanjem, si je moral poizkati g. Wratschko pravico pred sodnijo.

Ko so zopet 3 leti minuli in so bile volitve iz novega razpisane, poskušali so klerikalci z drugimi, še gršimi sredstvi svojo srečo. Bil je takrat pri dr. Goričkemu neki advokatski kandidat Pihl, ki se ni sramoval nobene laži, da bi g. Wratschkota očrnil. Nahujskalo se je nekega hlapca Serschea, naj izpove, da ga je hotel g. Wratschko najeti, da naj nekega klerikalnega majerja ustrelji. Vsaled tega nesramnega sklepa je bil g. Wratschko zaradi javnega nasilstva obtožen. Istotako sta ga naznanila prvaška dohtarja Glaser in Hrubar iz Celja zaradi goljufije ter po § 303. S temi krivičnimi naznanili se je hotelo onemogočiti izvolitev g. Wratschka. Ali vse tožbe so končale s zmagoo g. Wratschkota. Klerikalec Serschea je bil obsojen na 4 mesece ječe, druge dve tožbi pa sta se ostavili. Pri volitvi pa je bil g. Wratschko tretjič ednoglasno za načelnika izvoljen, Farški „Gospodar“ pa je obrekoval nadalje. . .

Četrta volitev je končala istotako, izvršila se je pa veliko bolj mirno. Prišlo je do pete volitve. Klerikalci so osnovali neki „konzorci“, v katerem so imeli prvo besedo prvaki Veberič, Semlič in Borko. Podkupili so nekatere občinske predstojnike z denarjem in so bili ti pozneje v Mariboru obsojeni. Tudi ta goljufija ni pomagala, kajti g. Wratschko je bil zopet ednoglasno načelnikom izvoljen.

Prišlo je do šeste volitve, ki se je pred par tedni zgodila. V zadnjih 3 letih je pričel pregoviliti župnik Kuncič s svojimi drugimi farškimi podrepaniki. Deloval je pri vseh občinskih volitvah v fari in tako je bilo precej črnih občinskih predstojnikov izvoljenih. Tako je tudi pri okrajnih volitvah prišlo, da je bilo za naprednjake le 10, za črnuhe pa 14 občin. V tem času pa se je napravilo tudi prošnjo, da naj se Zgornjo Radgono v trg predrugači. Cesar je to tudi potrdil. Ali medtem se je plazil deviškonedolžni hofrat Ploj po Dunaju in je znal prepričati, da ni prišlo poročilo o spremembi Zg. Radgone v trg pravčasno iz ministerstva. Občina pa ni počivala in tako je bil minister Bie nerth prisiljen, imenovati Zg. Radgono za trg. Zahteval je pa od g. Wratschkota, da se razpišejo okrajne volitve po starem zistemu in priporočal, da naj se prvaška farška ter napredna stranka zjedini, kar bi bilo v blagor celemu okraju. Prvi zahtevi je g. Wratschko takoj ustregel, ker je že pred letom izjavil, da noče ostati več načelnik. Odklonilo se pa je kompromis s klerikalci, kajti z lažniki in obrekovalci se nikdo družiti noče. Ker se je pa g. Wratschkota vendar še nadlegovalo, da naj se udeleži volitev, poizkusil je pripraviti sporazumljenje. V tem času je prišel preje imenovani Veberič k g. Wratschkotu. Le-ta je prvemu priporočal kompromis, katerega je minister želel. Veberič je obljubil, da bode stvar svojim prvaki prijateljtem naznanil in 12. avgusta bi imela z Wratschkotom skupaj priti. Zadržni pa je nato pozabil in ni prišel. Tako ni z Veberičom nobene besede o volitvah več izpregovoril. In zdaj nakrat se je napravilo naznanilo, da je hotel Wratschko Veberiča s „fufcigarjem“ podkupiti. Vsak pametni človek vidi, kam pes taco moli! Priče so dokazale, da je Veberič smrtni sovražnik g. Wratschkota, da je nadalje sam izjavil, da se hoče nad Wratschkom maščevati. Veberičev glas bi g. Wratschkotu nič ne pomagal. Ali v kljub temu je klerikalni Veberič prisegel in Wratschko je bil obsojen. Mi ne trdimo, da je Veberič po krivem prisegel, ker tega dokazati ne moremo. Ali mi pravimo, da je sodnja tako sodila, kakor bi noben človek tega ne pričakoval. In zato teče tožba naprej! In zdaj premislimo: Minister je nasvetoval

Enkrat morava vse povedati, in če se to preje zgodi, je še bolj. Jaz ne odneham, to rečem. Kajti zakaj naj bi postala midva nesrečna, ako sta se sprla enkrat najina očeta? Ko bi se vsaj vedlo, kaj sta imela? Ali noben človek tega ne pove. To je župnikovo delo. — »Bodi vesel«, je odgovorila Rozika tiho, »morda si srečnejši.« — »Srečnejši? Ne! Ako se zaradi česar trpi, se mora vendar vedeti, zakaj. In jaz ne verujem, da je tako hudo.« — Roziki je padlo v glavo, da mu vse pove. Ali končno se je premagala, objela ljubčka in rekla: »Daj mi poljub!« In ko je to storil, malo začuden vsled njenega žalostnega pogleda, prosila je: »Se enkrat in še enkrat.« — Prestrašen je stisnil Toni Roziko k sebi in jo vprašal: »Moja Rozi, kaj pa ti je nakrat, ti si tako žalostna?« — In zdaj je prišla njegovo roko ter rekla: »Prosilasem te za te tri poljube, kajti morda bodejo zadnji, katere dobim od tebe. In zato sem hotela ravno tri, kakor se pri molitvi napravi tri križe, predno se reče »amen«. Kajti zdaj, Toni, pride ljubezen na poizkušnjo. Najbolje je, da ti vse sama povem. Jaz vem, kako je nastalo sovraštvo med mojim in tvojim očetom. Ne branim svojega očeta, ali tvoj je pač še bolj kriv. In vidiš, Toni, jaz vem da ljubiš svojega očeta. Ali imaš tedaj ljubezni do mene, da ti smem vse povedati?« — »Povej, Rozi«, je rekel Toni, »ti si edina, ki mi sme vse povedati.« — In Rozika je povedala, kar ji je par ur preje stara Agata sporočila.
(Naprej prihodnjič.)